

VU, LLTI AND LMTA ETHNOLOGY DOCTORAL STUDY PROGRAM

Subject	Research area (branch), code	Institution	Department
BALTIC RELIGION AND MYTHOLOGY	07H	Institute of Lithuanian Literature and Folklore	Department of Folklore
Form of study	Duration	Form of study	Duration
lecture:	10	consultation:	10
independent study:	170	seminar:	10
Credit hours	7,5		
Course description			
<p>Main objective</p> <p>The aim of the course is to introduce the general features, specifics and development of Baltic religion and mythology, paying particular attention to historical sources and their critical evaluation on the basis of criteria of reliability and authenticity. The sources are approached diachronically, with the focus to the most significant ones. The course also introduces to the Baltic pantheon, deities of the highest and lowest ranks, as well as the representatives of ‘lower mythology.’ The Baltic mythical world-view and its elements, on the basis of which reconstructions of the mythical world model are made, constitutes an important segment of the course. The aim is to reveal the specificity of Baltic religion and mythology in an international context and its links with the mythological traditions of other nations. The course emphasizes the significance of the data from Baltic mythology for the reconstruction of Indo-European spiritual culture, as well as for the comparative study of ancient religions.</p>			
<p>Goals and competences:</p> <p>The goal is to introduce Baltic religion and mythology as a distinctive system, to understand the relationships between the components of the system and their logic, to orientate themselves in the field of research on Baltic religion and mythology, and to evaluate their contribution to this sphere of science, the most important scientific discoveries and hypotheses. To examine the sources of Baltic religion and mythology in order to understand their richness and diversity, as well as their value and reliability.</p>			
<p>Syllabus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Written sources of Baltic religion and mythology: the most significant works and their authors, the period and themes. The issue of credibility. 2. Folklore and ethnography and their role as sources of Baltic religion and mythology. Mythological relics found in these sources. 3. Research on Baltic religion and mythology: the most prominent authors, their works, the main research methods and their contribution to the field. 4. The myth of Sovij: the plot and religious significance. 5. The gods of the 13th-century historical sources (excerpts from the “The Hypatian Codex” and the chronicle by John Malalas): the theonyms and their meaning. 6. The legend of Šventaragis: the plot and religious significance. 7. The Dream of Gediminas: the plot and historical sources attesting to the legend. 8. 15th and 16th-century “lists of gods” (“Sūduvių knygelė,” works by Jonas Maleckis-Sandeckis and Jonas Lasickis): names of gods and their functions. 9. The mythical model of the world and its elements. Intermediaries between the spheres of the world (Heaven, Earth and Underworld). 10. Pantheon. Hierarchy of the Lithuanian gods (based on the works of Petras Dusburgietis and Simon Grunau). Romuva and its trinity of gods. 11. The meaning and etymology of the word ‘God.’ Perkūnas, its image and main functions. 12. The representatives of the Heavens: the Sun and the Moon and their mythical worldview. 13. The wind and the mythical characters associated with this element. 14. Aitvaras and kaukai: characteristics and interrelation. 15. Laima (Dalia), Laumė and the witch: images, activities and functions. 16. Gabija, goddess of domestic hearth: name and features. 			

17. The Earth and the phenomena of its homage. Žemyna.
18. The underworld and the world of the dead: the afterlife “journey” and naming the soul of the deceased. The devil.

Reading list

Mandatory:

1. Jonas Balys. *Raštai*, parengė Rita Repšienė, t. I – 1998, t. II – 2000. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas.
2. *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, sudarė Norbertas Vėlius, t. I–1996, t. II – 2001, t. III – 2003, t. IV – 2005. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
3. Gintaras Beresnevičius. *Dausos*. Klaipėda: Gimtinė / Taura, 1990.
4. Gintaras Beresnevičius. *Baltų religinės reformos*. Vilnius: Taura, 1995.
5. Marija Gimbutienė. *Baltai priešistoriniais laikais*. Vilnius: Mokslas, 1985.
6. Algirdas Julius Greimas. *Tautos atminties beiėškant: Apie dievus ir žmones*. Vilnius.– Chicago: Mokslas, 1990.
7. Nijolė Laurinkienė. Senovės lietuvių dievas Perkūnas: kalboje, tautosakoje, istoriniuose šaltiniuose, *Tautosakos darbai*, [t.] IV (XI). Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996.
8. Dainius Razauskas. *Vėjūkas: Lietuvių vėjo demono vardo ir įvaizdžio rekonstrukcija, atsižvelgiant į vieną skitų atitikmenį (osetinu wəjug / wəjyg)*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2004.
9. Vladimir Toporov. *Baltų mitologijos ir ritualo tyrimai*, sudarė Nikolai Mikhailov. Vilnius: Aidai, 2000.
10. Daiva Vaitkevičienė. *Ugnies metaforos*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2001.
11. Norbertas Vėlius. *Mitinės lietuvių sakmių būtybės*. Vilnius: Vaga, 1977.
12. Norbertas Vėlius. *Chtoniškasis lietuvių mitologijos pasaulis*. Vilnius: Vaga, 1987.

Recommended:

1. Rimantas Balsys. *Lietuvių ir prūsų dievai, deivės, dvasios: nuo apeigos iki prietaro*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2010.
2. Gintaras Beresnevičius. *Lietuvių mitologija ir religija: sisteminė studija*. Vilnius: Tyto Alba, 2004.
3. Gintaras Beresnevičius. *Trumpas lietuvių ir prūsų mitologijos žodynas*. Vilnius: Aidai, 2001.
4. Marija Gimbutienė. *Senoji Europa*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996.
5. Nijolė Laurinkienė. *Žemyna ir jos mitinis pasaulis*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2013.
6. *Lietuvių mitologija*, t. 1. – 1995, t. 2 – 1997, t. 3 – 2004. Vilnius: Mintis.
7. Dainius Razauskas-Daukintas. *Krosnis mitologijoje*. Vilnius: Aidai, 2011.
8. Pēteris Šmitas. *Latvių mitologija*, Vilnius: Aidai, 2004.

Advisers: academic degree, name and surname

Major research published in the last 5 years in the field

Assoc. Dr.
Nijolė
Laurinkienė

Monographs

N. Laurinkienė. *Žemyna ir jos mitinis pasaulis*, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2013. – 502 p.

Scholarly articles

1. N. Laurinkienė. Stones-Goddesses in Granaries, translated from Lithuanian by Ieva Čekuolytė, *Archaeologia Baltica: Archaeology, Religion, and Folklore in the Baltic Sea Region*, ed. by Daiva Vaitkevičienė and Vykintas Vaitkevičius

<p>Dr. Dainius Razauskas</p>	<p>(<i>Archaeologia Baltica</i>, 15), Klaipėda: Klaipėda University Press, 2011, p. 56–60.</p> <p>2. Н. Лауринкене. Литовская <i>morė</i> и её связь с ритуалами возобновления вегетации, перевод с литовского М. Романовой, <i>Salix Sonora: памяти Николая Михайлова</i>, Москва: Пробел, 2011, p. 160–179.</p> <p>3. N. Laurinkienė. Alus – areiginis baltų gėrimas, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, [t.] 43, p.15–32.</p> <p>4. N. Laurinkienė. Kas toji Užgavėnių Morė? <i>Liaudies kultūra</i>, 2012, nr.1, p. 20–32.</p> <p>5. N. Laurinkienė. Lietuvių deivė Krūminė ir jos atšvaitai slavų tradicijose, <i>Baltai ir slavai: dvasinių kultūrų sankirtos = Балты и славяне: пересечения духовных культур</i>, Vilnius: Versmė, 2014, p. 306–325.</p> <p>6. N. Laurinkienė. Alus, <i>Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija</i>, sudarytoja Vida Savoniakaitė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2011, p. 25–28.</p> <p>7. N. Laurinkienė. Žemyna – žemė ir deivė, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, [t.] 44, p. 17–29.</p> <p>8. N. Laurinkienė. Šv. Jurgis ir jo pirmtakai, <i>Sakralieji baltų kultūros aspektai</i>, (<i>Senovės baltų kultūra</i>, 9), sudarė E. Usačiovaitė, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2012, p. 176–190.</p> <p>9. Н. Лауринкене. Концепция сезонного отмыкания и замыкания земли в балтийской традиции, перевод с литовского М. Романовой, <i>Studia Mythologica Slavica</i>, XVIII, 2015, p. 51–60.</p> <p>Source publications</p> <p>Rugiapjūtė: svečias, jievaras, vainikas. Tautosaka ir etnografija, įvadą parašė Nijolė Laurinkienė, parengė Rita Balkutė ir Nijolė Laurinkienė, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, [t.] 44, p. 207–233.</p> <p>Studies and monographs</p> <p>1. D. Razauskas-Daukintas. <i>Visi dievai: „panteono“ sąvokos kilmė, pirminis turinys ir lietuviškas atitikmuo</i> [Sovijaus studijų ir monografijų serija]. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2016.</p> <p>2. D. Razauskas-Daukintas. <i>Krosnis mitologijoje</i>. Vilnius: Aidai, 2011. – 388 p.</p> <p>Scholarly articles</p> <p>1. D. Razauskas. Maironio Dievas, pomirtinis likimas, sapnai ir veršio malda. Maironis – praamžės tradicijos dainius, <i>Liaudies kultūra</i>, 2015, Nr. 6 (165), p. 7–19.</p> <p>2. D. Razauskas. Kalbančios, dainuojančios upės. Maironis – praamžės tradicijos dainius, <i>Liaudies kultūra</i>, 2015, Nr. 4 (163), p. 15–20.</p> <p>3. D. Razauskas. Dausų regėtojas. Maironis – praamžės tradicijos dainius, <i>Liaudies kultūra</i>, 2015, Nr. 3 (162), p. 18–30.</p> <p>4. D. Razauskas. Mitiniai vaizdiniai Donelaičio „Metuose“: pirmosios dvylika eilučių, <i>Liaudies kultūra</i>, 2014, Nr. 5 (158), p. 32–44.</p>
------------------------------	--

	<ol style="list-style-type: none"> 5. D. Razauskas. Lietuviškoji laimės samprata. <i>Liaudies kultūra</i>, 2014, Nr. 3 (156), p. 9–22. 6. Д. Разаускас. Символика рыбы в связи с верхним миром: небесные светила и атмосферные явления. <i>Балто-славянские исследования XIX</i>, М., СПб.: Нестор-История, 2014, с. 431–461. 7. D. Razauskas. Maironis ir senoji tradicija, <i>Liaudies kultūra</i>, 2013, Nr. 2, p. 11–25. 8. D. Razauskas. Dieviškoji daina, <i>Liaudies kultūra</i>, 2013, Nr. 3, p. 11–17. 9. D. Razauskas. Maironio mįslė, <i>Literatūra</i>, 2013, Nr. 55 (1), p. 18–26. 10. D. Razauskas. Filosofai, poetai ir raganos, <i>Religija ir kultūra</i>, XII. Vilnius: VU, 2013, p. 78–96. 11. D. Razauskas. Gediminaičių stulpai simbolikos požiūriu, <i>Liaudies kultūra</i>, 2014, Nr. 1, p. 31–55. 12. D. Razauskas. Lietuviškoji laimės samprata, <i>Liaudies kultūra</i>, 2014, Nr. 3, p. 9–22. 13. D. Razauskas. Balvonas: skolinys ar veldinys? <i>Baltai ir slavai: dvasinių kultūrų sankirtos</i>. Vilnius: Versmė, 2014, p. 115–131. 14. D. Razauskas. Lietuvių panteonas, <i>Sovijus: Tarpdalykiniai kultūros tyrimai</i>, II/1. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 14–33.
--	---

Approved at the meeting of the Ethnology Doctoral Committee of VU, LLTI and LMTA on June 25, 2023, No. R6-5.

Chair of the Doctoral Committee

Dr. Daiva Vaitkevičienė